

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 października 2018 r.

Pozycja 150

POSTANOWIENIE z dnia 11 września 2018 r. Sygn. akt Ts 74/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Grzegorz Jędrejek,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej L.D. w sprawie zgodności:

art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim oraz prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 666, ze zm.), w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r., z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

- 1) podjąć zawieszono postępowanie;
- 2) nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez radcę prawnego skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 marca 2017 r. (data nadania), L.D. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim oraz prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 666, ze zm.; dalej: prawo autorskie), w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r., z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym.

Postanowieniem z 5 listopada 2009 r. (sygn. [...]) Komisja Prawa Autorskiego po rozpoznaniu wniosku skarżącego (prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą [...] z siedzibą w K.) przeciwko Stowarzyszeniu Filmowców Polskich z siedzibą w Warszawie (dalej: SFP) o rozstrzygnięcie sporu związanego z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 prawa autorskiego, w trybie art. 108 ust. 5 tej ustawy, orzekła, że: po pierwsze – SFP jest organizacją właściwą w rozumieniu art. 21¹ ust. 1 prawa autorskiego do zawarcia ze skarżącym umowy, o której mowa we wskazanym przepisie; po drugie – łączne wynagrodzenie na rzecz SFP z tytułu zawarcia ze skarżącym umowy wskazanej w art. 21¹ ust. 1 prawa autorskiego powinno być ustalone w wysokości 1,6% wpływów netto uzyskiwanych przez skarżą-

cego z tytułu reemisji kablowej, które nie obejmują opłat instalacyjnych i przyłączeniowych; po trzecie – wniosek skarżącego w pozostałym zakresie podlega oddaleniu; po czwarte – zniosła koszty postępowania pomiędzy skarżącym a SFP.

Postanowieniem z 14 października 2011 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy w W. odrzucił pozew skarżącego, w którym domagał się on zmiany postanowienia Komisji Prawa Autorskiego z 5 listopada 2009 r.

Zażalenie skarżącego na powyższe orzeczenie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny w W. I Wydział Cywilny postanowieniem z 27 czerwca 2012 r. (sygn. [...]).

W 2009 r. SFP wniosło przeciwko skarżącemu dwa pozwy.

W pierwszym – z 12 stycznia 2009 r. – domagało się zasądzenia od skarżącego 157 882,00 zł wraz z odsetkami naliczanymi od dnia wniesienia pozwu oraz zakazania skarżącemu dokonywania w sieci kablowej reemisji utworów audiowizualnych nadawanych w programach telewizyjnych do czasu zawarcia umowy licencyjnej, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 prawa autorskiego.

W drugim – z 23 grudnia 2009 r. – SFP wniosło o ustalenie, że nie istnieje po jego stronie obowiązek zawarcia ze skarżącym umowy licencyjnej, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 prawa autorskiego, na warunkach wskazanych w postanowieniu Komisji Prawa Autorskiego z 5 listopada 2009 r. oraz o ustalenie, iż nie doszło do ukształtowania umowy licencyjnej wskutek wydania przedmiotowego postanowienia. Ponadto SFP sformułowało roszczenie ewentualne w postaci zobowiązania skarżącego do zawarcia umowy licencyjnej o treści zrehabilitowanej w *petitum* pozwu.

W odniesieniu do pozwu z 23 grudnia 2009 r. skarżący zawarł 7 grudnia 2012 r. przed Sądem Okręgowym w J. I Wydział Cywilny ugodę z SFP w sprawie o sygn. akt [...]. Na mocy tej ugody zobowiązał się do odprowadzania na rzecz SFP wynagrodzenia z tytułu reemisji programów telewizyjnych w wysokości 2,2% wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów w danym miesiącu, powiększonego o podatek od towarów i usług według obowiązującej stawki. Tym samym, postanowieniem z 7 grudnia 2012 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy w J. I Wydział Cywilny, wobec zawarcia ugody, umorzył postępowanie oraz zniósł jego koszty pomiędzy stronami.

W sprawie pozwu z 12 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy w J. I Wydział Cywilny wyrokiem z 2 sierpnia 2010 r. (sygn. akt [...]) oddalił powództwo w całości (pkt I sentencji), umorzył postępowanie co do kwoty 4 080,02 zł (pkt II sentencji) oraz zasądził od SFP na rzecz skarżącego zwrot kosztów postępowania (pkt III sentencji).

Na skutek apelacji SFP Sąd Apelacyjny w W. I Wydział Cywilny wyrokiem z 25 listopada 2010 r. (sygn. [...]) uchylił orzeczenie sądu pierwszej instancji w zakresie punktów I i III oraz zmienił punkt II tego orzeczenia przez obniżenie wskazanej tam kwoty do 4 079,55 zł.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w J. I Wydział Cywilny wyrokiem z 2 listopada 2011 r. (sygn. [...]) zasądził od skarżącego na rzecz SFP 407 124,18 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 153 802,00 zł liczonymi od 5 marca 2009 r. oraz od kwoty 253 322,18 zł naliczanymi od 11 lipca 2011 r. (pkt I sentencji), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II sentencji) oraz zasądził od skarżącego na rzecz SFP zwrot kosztów postępowania.

W wyniku apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w W. I Wydział Cywilny wyrokiem z 25 kwietnia 2012 r. (sygn. [...]) zmienił zaskarżone orzeczenie w punkcie II w ten sposób, że zakazał skarżącemu – do czasu zawarcia umowy licencyjnej, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 prawa autorskiego – dokonywania w sieci telewizji kablowej reemisji utworów audiowizualnych, do których prawami autorskimi zarządza SFP, a także w punkcie III przez podwyższenie wskazanej tam kwoty do 48 943 zł (pkt I sentencji), oddalił w pozostałym zakresie apelację SFP oraz w całości apelację skarżącego (pkt II sentencji), zasądził od skarżącego na

rzecz SFP zwrot kosztów postępowania (pkt III sentencji) oraz nakazał sądowi pierwszej instancji zwrot SFP uiszczonej opłaty od apelacji (pkt IV sentencji).

Postanowieniem z 19 czerwca 2013 r. (sygn. [...]) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej skarżącego od powyższego wyroku.

W sprawie dotyczącej naruszenia prawa autorskiego Trybunał wypowiadał się wielokrotnie, szczególnie w sprawie SK 32/14. Wyrokiem z 25 czerwca 2015 r. (OTK ZU nr 6/A/2015, poz. 84, sygn. jak wyżej) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b prawa autorskiego w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej – w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji.

W następstwie powyższego wyroku Trybunału skarżący wniósł do Sądu Apelacyjnego w W. skargę o wznowienie postępowania, w której domagał się aby w wyroku tego sądu z 25 kwietnia 2012 r. dokonano: zmiany punktu I *tiret* drugie przez zasądzenie – tytułem zwrotu kosztów postępowania – od skarżącego na rzecz SFP 8 676,00 zł oraz od SFP na rzecz skarżącego 9 917,00 zł; zmiany punktu II *in fine* przez oddalenie powództwa w miejsce oddalenia apelacji skarżącego; zmiany punktu III przez zasądzenie – tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego – od skarżącego na rzecz SFP 270,00 zł oraz od SFP na rzecz skarżącego 15 400,00 zł; zasądzenia od SFP na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania wznowieniowego; zasądzenia od SFP na rzecz skarżącego zwrotu części dobrowolnie uiszczonych przez skarżącego należności obejmujących kwotę główną i odsetki oraz koszty postępowania w sprawach toczących się pod sygnaturami [...] w łącznej wysokości 543 576,13 zł.

Wyrokiem z 22 grudnia 2016 r. (sygn. [...]) Sąd Apelacyjny w W. I Wydział Cywilny wznowił postępowanie (pkt 1 sentencji), zmienił swój wyrok z 25 kwietnia 2012 r. w ten sposób, że w punkcie II uchylił wyrok sądu pierwszej instancji z 2 listopada 2011 r. w zakresie kwoty 171 277,29 zł oraz w zakresie kwot odsetek liczonych od 19 447,88 zł od 5 marca 2009 r. i od 151 829,41 zł od 11 lipca 2011 r., umarzając postępowanie w tym zakresie (pkt 2 *tiret* pierwsze sentencji), zmienił swój wyrok w punkcie I *tiret* pierwsze w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę obniżył do 26 723,74 zł (pkt II *tiret* drugie sentencji), zmienił swój wyrok w punkcie III w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę obniżył do 907,20 zł (pkt II *tiret* trzecie sentencji), nakazał SFP zwrot skarżącemu spełnionego świadczenia w wysokości 171 277,29 zł wraz odsetkami liczonymi od kwot 19 447,88 zł i 151 829,41 zł (pkt III sentencji), oddalił skargę o wznowienie postępowania w dalszej części (pkt IV sentencji) oraz zasądził od SFP na rzecz skarżącego zwrot kosztów postępowania wznowieniowego (pkt V sentencji).

Równocześnie z wniesieniem skargi konstytucyjnej skarżący złożył do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 22 grudnia 2016 r. (sygn. [...]).

Postanowieniem z 3 lipca 2017 r. Trybunał Konstytucyjny, działając na podstawie art. 78 u.o.t.p. TK, zawiesił postępowanie w sprawie rozpatrywanej skargi konstytucyjnej do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym.

20 marca 2018 r. Sąd Najwyższy nadesłał do Trybunału wyrok z 7 grudnia 2017 r. z uzasadnieniem (sygn. [...]), którym zmienił zaskarżony wyrok w części, tj. w punkcie 3 w ten sposób, że nakazał SFP zwrot na rzecz skarżącego także części nadpłaconych kosztów postępowania w ogólnej wysokości 26 188,26 zł oraz oddalił skargę kasacyjną w pozostałym zakresie i zasądził od skarżącego na rzecz SFP zwrot kosztów postępowania kasacyjnego.

3. Zdaniem skarżącego art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b prawa autorskiego, w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r., „w części obejmującej żądanie naprawienia szkody z tytułu naruszenia majątkowych praw autorskich lub pokrewnych przez zapłatę sumy pieniężnej przenoszącej wartość stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu lub przedmiotu prawa pokrewnego”, narusza konstytucyjne prawo do równej ochrony własności i innych praw majątkowych w powiązaniu z zasadami proporcjonalności oraz sprawiedliwości społecznej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 78 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK), jeżeli skarżący wniósł nadzwyczajny środek zaskarżenia, Trybunał może zawiesić postępowanie do czasu rozpoznania tego środka.

Z uwagi na rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej skarżącego od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. I Wydział Cywilny z 22 grudnia 2016 r. (sygn. [...]) Trybunał Konstytucyjny podjął postępowanie w przedmiocie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej, orzekając jak w punkcie 1 postanowienia.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej jest ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga spełnia przesłanki, o których mowa w przywołanym przepisie Konstytucji, oraz wymagania wskazane w art. 44, art. 53 i art. 77 u.o.t.p. TK, a także, czy nie zachodzą okoliczności przewidziane w art. 61 ust. 4 pkt. 1-3 u.o.t.p. TK.

3. Skargę konstytucyjną w imieniu skarżącego sporządził i wniósł radca prawny, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo.

4. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną. Wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z 22 grudnia 2016 r. (sygn. [...]), zmieniony wyrokiem Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2017 r. (sygn. [...]), jest prawomocny i nie przysługują od niego żadne zwyczajne środki zaskarżenia.

5. Skarżący dochował trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej przewidzianego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, albowiem wyrok Sądu Apelacyjnego został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 17 stycznia 2017 r., a skargę wniesiono 30 marca 2017 r. (data nadania).

6. Zakwestionowanemu w skardze art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim oraz prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 666, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1191, ze zm.; dalej: prawo autorskie), w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r., skarżący zarzucił naruszenie konstytucyjnej zasady: sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji), prawa do własności (art. 64 ust. 1 i 2), prawa do równej ochrony własności (art. 32 ust. 1), konstytucyjnego prawa do ograniczonej ingerencji w prawa i wolności konstytucyjne wyłącznie w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub prawami, względnie wolnościami innych

osób przewidzianymi w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Wzorce kontroli skarżący przywołał „związkowo”, tj. art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji. W przekonaniu skarżącego do naruszenia wymienionych postanowień ustawy zasadniczej doszło w wyniku zapewnienia możliwości dochodzenia przez uprawnionych do autorskich praw majątkowych z majątku naruszcyciela roszczeń w wysokości wyższej niż wysokość uzasadniona rozmiarami szkody poniesionej przez uprawnionych.

7. W ocenie Trybunału skarżący prawidłowo określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK) oraz wskazał, jakie przysługujące mu konstytucyjne prawa – i w jaki sposób – zostały, jego zdaniem, naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także należycie uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skoro złożona skarga spełnia wymagania przewidziane w u.o.t.p. TK, a nie zachodzą okoliczności określone w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK, to – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – zasadne było nadanie jej dalszego biegu.